

Ομιλία του Κοσμήτορα της Σχολής Πολιτικών Μηχανικών ΕΜΠ στην τελετή απονομής διπλωμάτων των αποφοίτων του Φεβρουαρίου 2017

Κύριε Αναπληρωτή Πρύτανη, κύριε Πρόεδρε του ΣΠΜΕ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Αγαπητοί μας απόφοιτοι, αγαπητοί φοιτητές και φοιτήτριες, αγαπητοί γονείς και συγγενείς των αποφοίτων,

Εκ μέρους της Σχολής Πολιτικών Μηχανικών του ΕΜΠ σας καλωσορίζω στη σημερινή μας γιορτή και σας ευχαριστώ για την παρουσία σας. Θα ήθελα να ευχαριστήσω ιδιαίτερα το προσωπικό της Γραμματείας για την οργάνωση της γιορτής.

Φέτος το Πολυτεχνείο γιορτάζει τα 180 χρόνια του, έχοντας ιδρυθεί στο τέλος του 1836 με το παλιό ημερολόγιο ή στις αρχές του 1837 με το νέο. Στα πρώτα 50 χρόνια του ήταν ένα ταπεινό σχολείο για τεχνίτες. Η Σχολή Πολιτικών Μηχανικών είναι η πρώτη σχολή μηχανικών στην ιστορία της χώρας και η ίδρυσή της το 1887 σηματοδοτεί τη μετεξέλιξη του Πολυτεχνείου σε ανώτατο ακαδημαϊκό ίδρυμα. Φέτος, συγκεκριμένα στις 2 Ιουλίου, η Σχολή γιορτάζει τα εκατοστά τριακοστά γενέθλιά της.

Το 1890 η Σχολή έβγαλε τους πρώτους 13 διπλωματούχους της και συνολικά έχει δώσει 15 358 διπλώματα πριν δώσει και τα δικά σας. Το 1945 έδωσε το πρώτο διδακτορικό της δίπλωμα και συνολικά ως σήμερα έχει απονείμει 277. Το 1999 απένειμε τα πρώτα 9 μεταπτυχιακά διπλώματα ειδίκευσης και ως σήμερα έχει δώσει 1344. Συνολικά, αν υπολογίσουμε και τα δικά σας, η Σχολή έχει απονείμει πάνω από 17 χιλιάδες διπλώματα των τριών τύπων. Κι αυτά αποκρυσταλλώνουν τις εργώδεις προσπάθειες των χιλιάδων φοιτητών της, των περίπου 180 καθηγητών που είχε στην ιστορία της των 130 ετών, καθώς και του υπόλοιπου εργαστηριακού, τεχνικού και διοικητικού προσωπικού.

Αλλά η ιστορία της Σχολής δεν είναι μόνο οι σπουδές και τα διπλώματα. Ουσιαστικά, όντας στα πρώτα χρόνια της η μόνη ανώτατη σχολή μηχανικών, θα αποτελέσει το πρότυπο πάνω στο οποίο θα δομηθούν οι άλλες σχολές του ΕΜΠ και αργότερα τα ομόλογα Τμήματα των άλλων Πολυτεχνικών Σχολών της χώρας. Μάλιστα, εξέχουσες προσωπικότητες της Σχολής, όπως ο Άγγελος Γκίνης, ο Νίκος Κιτσίκης, ο Δημήτρης Λαμπαδάριος, θα πρωτοστατήσουν στη δημιουργία των άλλων Σχολών του ΕΜΠ, αλλά και στην ακαδημαϊκή μετεξέλιξη του Ιδρύματος και την αναγνώρισή του ως τεχνολογικού πανεπιστημίου, την περίοδο 1914-17 και 1928-32. Τα ίδια στελέχη της Σχολής θα πρωτοστατήσουν στην χάραξη εθνικής πολιτικής για την τεχνολογική και οικονομική ανάπτυξη της χώρας. Έτσι δεν είναι υπερβολή να λεχθεί ότι η Σχολή Πολιτικών Μηχανικών είναι η μητέρα–τροφός, η alma mater όπως είναι ο διεθνής όρος, και των άλλων σχολών του ΕΜΠ, αλλά και γενικότερα της ελληνικής τεχνολογίας. Αυτό είναι και το κεντρικό σύνθημα του φετινού εορτασμού της Σχολής: «130 Χρόνια Σχολή Πολιτικών Μηχανικών ΕΜΠ, Μητέρα–Τροφός της Ελληνικής Τεχνολογίας».

Οι απόφοιτοι της Σχολής θα αναπτύξουν υψηλού επιπέδου τεχνολογία στον τομέα των κατασκευών και των υποδομών στην Ελλάδα, με παρουσία και στο εξωτερικό. Ως αποτέλεσμα της ιδιόμορφης οικονομικής ανάπτυξης της χώρας, με τις γνωστές φτωχές επιδόσεις στη βιομηχανική παραγωγή, οι τεχνολογικές δραστηριότητες που σχετίζονται με το επάγγελμα του πολιτικού μηχανικού ήταν διαχρονικά αυτές που αποτέλεσαν τη βαριά βιομηχανία της χώρας. Στην οικιστική και τουριστική ανάπτυξη, στις υποδομές συγκοινωνιακών δικτύων και λιμανιών, καθώς και υδραυλικών έργων για την κάλυψη των αστικών, αγροτικών και ενεργειακών αναγκών, οι πολιτικοί μηχανικοί – απόφοιτοι της Σχολής θα αποτελέσουν τη σταθερή αναφορά της οικοδόμησης και ανοικοδόμησης της χώρας και της τεχνολογικής ανάπτυξής της. Παράλληλα, οι Έλληνες πολιτικοί μηχανικοί, είτε ως μονάδες, είτε ως μέλη ελληνικών κατασκευαστικών εταιριών, θα επεκτείνουν τους ορίζοντές σε όλες τις ηπείρους, εξάγοντας ελληνική τεχνογνωσία.

Στη διάρκεια των 130 ετών λειτουργίας της, η Σχολή ενισχύει τη διεθνή παρουσία της, επεκτεινόμενη και στον ερευνητικό τομέα. Οι γεωφυσικές ιδιαιτερότητες της χώρας, όπως η σεισμογενής τεκτονική δομή, το πολύμορφο ανάγλυφο με την πληθωρική παρουσία νησιών, και το ποικιλόμορφο κλίμα, θα δώσουν το έναυσμα για τη σημαντική ανάπτυξη ανάλογων επιστημονικο-τεχνικών μεθοδολογιών παγκόσμιας αιχμής, όπως για παράδειγμα στη μελέτη των σεισμών και στον σχεδιασμό αντισεισμικών κατασκευών, στην υδρολογία πλημμυρών και ξηρασιών, και στη διαχείριση των υδατικών πόρων. Ως αποτέλεσμα της υψηλής ποιότητας της δουλειάς των καθηγητών και των φοιτητών της, προπτυχιακών και μεταπτυχιακών, η Σχολή τα τελευταία χρόνια βρίσκεται πολύ ψηλά στις διεθνείς κατατάξεις και σήμερα είναι η μόνη από όλες τις πανεπιστημιακές σχολές της χώρας που περιλαμβάνεται στις 50 κορυφαίες σε κατάλογο παγκόσμιας κατάταξης ανά αντικείμενο.

Αλλά ας μη μείνουμε στις δάφνες, στην ιστορία και το μεγαλείο της Σχολής, που αποτυπώνεται στα 17 χιλιάδες διπλώματά της. Για να σας προβληματίσω θα ήθελα να θέσω και να συζητήσω κάποια όχι τόσο ευχάριστα ερωτήματα. Κατ' αρχάς, τι το ιδιαίτερο έχει η δική σας αποφοίτηση; Προσωπικά νομίζω πως έχει. Η περίοδος των σπουδών σας συνέπεσε με την εκδήλωση μιας άγριας και πολυεπίπεδης κρίσης στη χώρα. Μιας κρίσης που δημιουργεί σε όλους μας, και ιδιαίτερα σε σας, ασυνήθιστη αβεβαιότητα για το μέλλον. Χωρίς να παραγνωρίζουμε τις δυσκολίες που πέρασαν παλιότερες γενιές και τους αγώνες που έδωσαν, έχω την πεποίθηση ότι οι σημερινές συνθήκες στη χώρα δημιουργούν δυσκολίες για τη Σχολή, τους φοιτητές και τους αποφοίτους τους, μοναδικές στα χρονικά της ύπαρξής της, ακόμη κι αν συγκριθούν με αυτές της γερμανικής κατοχής.

Αλλά το μείζον ερώτημα είναι πως και ποιοι θα «γυρίσουμε», θα ανατρέψουμε αυτές τις άσχημες συνθήκες. Κάποιοι σωτήρες, ή εμείς οι ίδιοι; Ή μήπως είναι δύσκολο να τις «γυρίσουμε» και καλύτερα να τα μαζεύουμε για άλλες χώρες; Αλήθεια, γιατί σε άλλες χώρες είναι (και πράγματι είναι) καλύτερες οι συνθήκες; Δεν λέει αυτό κάτι για την ωριμότητα των λαών τους σε σχέση με τη δικιά μας; Κι αν οι απόφοιτοι και οι καθηγητές της Σχολής «το σκάσουν» για εκεί όπου είναι καλύτερες οι συνθήκες — συνθήκες που τις έφτιαξαν άλλοι— κι αν, όπως στην πραγματικότητα συμβαίνει, το πιο προικισμένο κομμάτι της νέας γενιάς φύγει στο εξωτερικό, τότε ποιος περιμένουμε να αναλάβει τις δράσεις και τις ευθύνες για την έξοδο απ' την κρίση;

Αναμφίβολα, εμείς οι μεγαλύτεροι έχουμε μεγάλη ευθύνη για τη δημιουργία των συνθηκών της κρίσης. Αλλά, αγαπητοί απόφοιτοί μας, σας καλώ να αναλογιστείτε με τη σημερινή ευκαιρία και τη δικιά σας στάση. Στη διάρκεια των σπουδών σας δεν ήσασταν παιδιά ή έφηβοι. Ήσασταν Έλληνες πολίτες. Αλήθεια, κάνατε ότι μπορούσατε για την πρόοδο αυτής της Σχολής, για να έχει το δίπλωμα που σήμερα παίρνετε την αξία που κι εμείς και σεις λέμε πως θέλουμε να έχει; Διασφαλίσατε τη Σχολή και τις υποδομές της ως χώρους μάθησης, δημιουργίας και ελεύθερης διακίνησης ιδεών, ή συμβάλατε στην τάση να κάνουμε τη χώρα μας όλο και πιο «μπάχαλο»; Αντιταχθήκατε στη βία των καταλήψεων και παρεμποδίσεων της εργασίας, της ελεύθερης έκφρασης και της διαβούλευσης, στη βία ενάντια στους καθηγητές και τους συμφοιτητές σας, ή την ανεχτήκατε, ή ίσως και την ασκήσατε; Αλήθεια, η βία είναι καταδικαστέα όταν ασκείται από «μπάτσους» ή «μπάχαλους», και νομιμοποιείται όταν ασκείται από «εμάς» που, αποφεύγοντας τον καθρέφτη, λέμε τους άλλους «μπάχαλους»; Αλήθεια, «εμείς» ή καλύτερα «εγώ», έχω το δικαίωμα της έκφρασης, ατομικής ή συλλογικής στο πλαίσιο της ομαδούλας μου, και ο «άλλος» όχι; Έχει αλήθεια θέση στο πανεπιστήμιο η επιβολή ωμής ισχύος;

Βέβαια, με αυτά δεν θέλω να πω πως είμαστε οι χειρότεροι, ούτε καν πως η γενική μας κατάσταση στη Σχολή είναι κακή, ή στάσιμη. Αντίθετα, δράττομαι της ευκαιρίας να χαιρετίσω το σημερινό γεγονός ότι οι φοιτητικές εκλογές έγιναν για πρώτη φορά με ανοιχτή τη Σχολή και χωρίς απώλειες μαθημάτων. Έχουμε όμως και τα στραβά μας και αυτά ήθελα να φέρω στο φως με τα ερωτήματά μου. Δεν διατύπωσα αυτά τα ερωτήματα ως ρητορικά. Αντίθετα, με ενδιαφέρουν οι απαντήσεις σας και κυρίως οι προτάσεις σας για το

πως θα ισιώσουμε τα στραβά μας. Η Σχολή Πολιτικών Μηχανικών του ΕΜΠ είναι η μητέρα-τροφός σας. Μπορεί σήμερα με την απονομή των διπλωμάτων σας να κόβεται ο ομφάλιος λώρος σας, να τερματίζεται η τροφική σχέση σας με τη Σχολή, αλλά ελπίζουμε πως δεν θα μας αποκηρύξετε ως alma mater σας και πως θα έχουμε μια θέση στην καρδιά σας. Προσδοκούμε τη συνέχιση της σχέσης μας και, ως γηραιά μητέρα σχολή, ευελπιστούμε στη συνεχή φροντίδα σας.

Αγαπητοί μας απόφοιτοι, σας συγχαίρω και σας εύχομαι καλή συνέχεια στην επαγγελματική και την προσωπική σας ζωή, και καλή τύχη!

Δημήτρης Κουτσογιάννης

Κοσμήτορας, Σχολή Πολιτικών Μηχανικών ΕΜΠ

31-05-2017